

23.03.2018 19:33, Иёлоти Муттахидаи Амрико

22 марти соли 2018 дар шаҳри Нью Йорки Иёлоти Муттахидаи Америка дар хошияи кушодашавии чорабинӣ бахшида ба Огози Дахсолаи байналмилалии амал “Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028” Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон бо хабарнигори телевизиони СММ мусохиба анҷом доданд.

Мавриди зикр аст, ки ташкилоти бонуфузи сайёра Созмони Милали Муттаҳид сомонӣ интернетӣ ва шабакаи махсуси телевизионӣ худро дорад, ки дар онҳо аз фаъолияти рузмарраи СММ ва ниҳодҳои он, инчунин ҷараён ва натиҷаҳои қори ҷаласаҳои қорӣ маводҳо паҳш менамояд.

Зимни мусохиба Президенти мамлакат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон оид ба ҳадафҳои асосии эълони ташаббуси навбатии Тоҷикистон вобаста ба ҳалли мушкилоти марбут ба об, аз ҷумла қабули Дахсолаи байналмилалии амал “Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028”, натиҷаҳои бобарору муваффақи ташаббусҳои қаблӣ кишвари мо, аз ҷумла «Соли байналмилалии оби тоза, 2003», Дахсолаи байналмилалии амалиёт «Об барои ҳаёт, солҳои 2005-2015» ва «Соли байналмилалии ҳамкорӣ дар соҳаи об, 2013», андашаронӣ карданд.

Таъкид гардид, ки ҳамаи ин ташаббусҳои созида ба нафъи аҳли башар ва ҳалли мушкилоти вобаста ба об ва санитарӣ раван гардидааст.

Президенти мамлакат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон зикр карданд, ки таҷрибаи каблӣ исбот кард, ки танҳо дар ҳамдастӣ чомаи чахонӣ метавонад барои мардуми сайёра зиндагии шоистаро таъмин намояд.

Дар чараёни суҳбат хабарнигорони телевизиони СММ ҳамчунин оид ба талошову ташаббусҳои Президент ва Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон дар самти халли дигар масъалаҳои мубрами чомаи башарӣ, самтҳои афзалиятноки фаъолият, инчунин сиёсати дарҳои бози роҳбарияти давлату Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон ба саволҳои худ посухҳои мушаххас гирифтанд.

- Чаноби Олӣ, имрӯзҳо Тоҷикистон ва дигар кишварҳои минтақаи Осиёи Марказӣ чашни Наврӯзро таҷлил мекунанд. Дар робита ба ин, мехоҳам, Шумо ва мардуми бостонии Тоҷикистонро бо ин чашн табрику муборакбод гуфта, ба Шумо саломатии бардавом ва комёбиҳо орзу намоям. Соли 2009 Тоҷикистон ва як қатор кишварҳои дигар лоихаи катъномаи Мачмаи Умумии СММ-ро дар бораи Рӯзи байналмилалии Наврӯз эълон намудани 21-уми март ғ ташаббускорӣ намуданд.

- Дарвоқеъ, 23 феввали соли 2010 бо ташаббуси Тоҷикистон ва як қатор давлатҳои аъзои СММ, ки чашни бостонии Наврӯзро таҷлил мекунанд, Мачмаи Умумии СММ Катънома қабул намуд, ки мутобиқи он 21 март Рӯзи байналмилалии Наврӯз эълон гардид.

Боиси хушнудист, чашни бостонии Наврӯз, ки маънии «Рӯзи нав»-ро дорад, аз ҷониби ЮНЕСКО ба Феҳристи мероси гайримоддии фарҳангии инсоният дохил карда шуд.

Наврӯз - чашни асосӣ ва дӯстдоштатарини мардуми тоҷик мебошад.

Аз замонҳои қадим халқи тоҷик фарорасии Наврӯз - чашни баҳор, баробарии шабу рӯз

ва эҳёи табиатро бо умеди калон интизор мешуд.

Зеро Наврӯз унсури пайвандгари байни миллатҳо мебошад, ки бар меҳрубонӣ, эҳтиром ва сулҳ асос ёфтааст.

Ин анъанаҳо то ба имрӯз омада расидаанд ва дар давраи муосир ба таври густурда паҳн гардидаанд.

- Ҷумҳурии Тоҷикистон давоми ду даҳсола ҷиҳати масъалаҳои марбут ба ҷиҳати обро дар доираи СММ ва дигар созмонҳои фаъолона пешбарӣ менамояд. Чунин сиёсати хориҷии фаъол ва нақши Тоҷикистон дар ҳалли масъалаҳои мушкилоти глобалии марбут ба об бар чӣ асос меёбад?

- Ба ҳамагон маълум аст, ки Даҳсолаи байналмилалӣ амал «Об барои ҳаёт», солҳои 2005-2015, Соли байналмилалӣ оби тоза (соли 2003), Соли байналмилалӣ ҳамкорӣ дар соҳаи об (соли 2013) ва Даҳсолаи байналмилалӣ амал «Об барои рушди устувор», солҳои 2018-2028 ташаббусҳои муҳими глобалии Тоҷикистон мебошанд.

Ҳамаи ин ташаббусҳо ба таъсиси майдони густурда ва мусоид барои муҳофизат ва ҳамаҷониба роҳҳои муносиб ва оқилонаи ҳалли мушкилот ва вазифаҳои марбут ба захираҳои об нигаронида шудаанд.

Ҳамаи талошҳо ва ташаббусҳои мо маҳз ба ташаккули муколамаи созандагии об нигаронида шудаанд, зеро ҳамагуна масъалаи обро метавон танҳо тавассути ҳамкорӣ ва ба роҳ мондани робитаҳои шарикӣ, бозғамӣ ва мутақобилан судманд ҳал намуд.

Роҳи дигар вучуд надорад.

Бинобар ин, талошҳои мо, пеш аз ҳама, ба ташаккули майдонҳои муколама, ки ба сафарбаркунии талошҳо барои ҳалли дарозмуддат ва устувори мушкилот ва масъалаҳои

марбут ба об мусоидат мекунад, нигаронида шудаанд.

- Бо ташаббуси Шумо соли 2016 Катъномаи Мачмаи Умумии СММ дар бораи эълон намудани Дахсолаи байналмилалии амал «Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028» кабул гардид. Шумо аз ин Дахсола ҷиро интизор хастед ҷа ва чомеаи ҷахонӣ барои иҷро намудани ӯҳдадорихои дубора дар доираи хадафҳои рушди устувор кабулгардида бояд ҷӣ тадбирҳо андешад?

- Умедворем, ки Дахсола дар талошҳои ҷомеаи байналмилалӣ барои ноил шудан ба хадафҳои байналмилалии мувофикашудаи рушди устувор дар соҳаи захираҳои об саҳифаи нав боз мекунад.

Дар баробари ташаккули майдони муколамави Дахсола инчунин ба таҳия ва татбики тадбирҳои муассир дар ҳамаи сатҳҳои расидан ба мудирияти устувори об мусоидат мекунад. Мутмаинем, ки ба шарофати ҳамкорӣ ва рушди шарикӣ роҳҳо ва механизмҳои татбики хадафҳои рушди устувори марбут ба захираҳои об пайдо хоҳанд шуд. Умуман, боварӣ дорем, ки Дахсола барои таҳкими талошҳои мо, ки ба ҳалли минбаъдаи масъалаҳои марбут ба гузариш ба мудирияти устувори захираҳои об нигаронида шудаанд, заминаи устувор фароҳам меорад.

Бояд зикр намуд, ки дар рафти татбики ташаббусҳои глобалӣ шаҳри Душанбе барои ҳалли масъалаҳои марбут ба об пойтахти ҷахон гардид.

Ҷумҳурии Тоҷикистон дӯстони зиёд пайдо намуд, ки онро ҳамчун маркази дипломатияи об, ташаккули гоҳҳои созандагиву оқилона ва ташаббусҳои об ба ҳалли мушкилоти обии глобалӣ меҳисобанд.

- Шумо дар суҳанронҳои худ дар бораи оқибатҳои манфии тағйирёбии иқлим борҳо таъкид намудаед. Ба андешаи Шумо, кадом тадбирҳо дар мубориза бар зидди тағйирёбии иқлим дар сатҳи ҷахонӣ ва минтақавӣ аввалиндарача мебошанд?

- Дарвоқеъ, оқибатҳои тағйирёбии иқлим беш аз пеш падидадор мегарданд, ки ба

талашҳои мо барои расидан ба вазифаҳо ва ҳадафҳои рушд таъсир мерасонанд.

Мушохидаҳои чандинсолаи қоршиносон аз пурзӯршавии таъсири тағйирёбии иқлим ба табиат ва вазъи иқтимоию иқтисодӣ дар кишвар ва минтақа гувоҳӣ медиҳанд.

Тибқи ин мушохидаҳо, дар давоми 60 соли охир ҳарорати миёнаи солонаи ҳаво дар Тоҷикистон як дараҷа баланд шудааст; пасомад ва шиддатнокии ҳодисаҳои табиӣ марбут ба об ва метеорология афзудааст;

Амплитудайи фаслҳои қамобӣ ва серобӣ вайрон шуда, гузариши ногаҳонии байнифаслӣ, ки қаблан муназзамтар буд, мушохида мешавад.

Таъсири манфии тағйирёбии иқлим ба миқдор ва сифати захираҳои оби ошомиданӣ бештар зохир мегардад.

Мувофиқи маълумоти мавҷуда, тағйирёбии иқлим дар қаламрави Тоҷикистон боиси обшавии босуръати тақрибан сию панҷ дарсади пирахҳо гардидааст.

Ба андешаи ман, мо бояд талашҳои ҳудро, пеш аз ҳама, ба таҳия ва қабули тадбирҳои мутобиқшавӣ, ки чунин муҳими рушди устувор мебошанд, равона созем.

Дар Тоҷикистон мушкилоти тағйирёбии иқлим ва қабули тадбирҳои мутобиқшавӣ унсурҳои муҳими Стратегияи миллии рушд барои давраи то соли ду ҳазору сӣ (2030) гардидаанд.

Ҳукумати кишвар соли 2010 Барномаи давлатии бистсоларо оид ба таҳкиқ ва ҳифзи пирахҳо қабул намуд.

Чор сол мукаддам мо якчо бо шарикон дар чахорчӯбаи экспедитсияи сеюми байналмилалии геофизикии баландкӯхи Помир кор оғоз намудем.

Экспедитсияи мазкур на танҳо барои кишвари мо, балки барои тамоми минтакаи Осиёи Марказӣ арзиши бузурги илмиву амалӣ дорад.

Вазифаи дигари муҳим кохиш додани партови газҳои гулхонаӣ ба фазо дар сатҳе, ки ба системаи иқлим таъсири хатарноки антропогенӣ намерасонанд, мебошад. Дар баробари ин, тадбирҳо оид ба кохиш додани партовҳои зараровар ба фазо бояд бидуни расонидани таъсир ба вазифаҳо ва ҳадафҳои рушд амалӣ карда шаванд. Паҳлӯи дигари талошҳои мо дастрас намудани технологияҳо ва инноватсияҳо мебошад, ки сарфаҳои ва истифодаи оқилонаи захираҳои табиӣро таъмин менамоянд.

Бо андешаи ман, маблағгузори чӯзӣи калидии талошҳои муштаракамон дар мубориза бар зидди тағйирёбии иқлим боқӣ мемонад.

Бидуни маблағгузори дурусти тадбирҳо оид ба кохиш додани партовҳои зараровар ва мутобикшавӣ, инчунин оид ба дастрас намудани технологияҳо, татбиқи ҳамаи ниҷҳои некамон ғайриимкон мегардад.

- Солҳои охир кӯшишҳои густариши ҳамкориҳои минтакавӣ дар Осиёи Марказӣ фаъол мегарданд. Ба андешаи Шумо, кадом дурнамои ҳамгирии дохилиминтакавӣ ва кадом иқдомҳо дар ин самт муҳимтаранд?

- Халқҳои Осиёи Марказӣ бо ҳамдигар бо риштаҳои бисёрасраи бародарӣ неқӯхамсоғӣ алокаманданд.

Мо таърих, дин, фарҳанг ва анъанаи муштарак дорем.

Осиёи Марказӣ бо иқтидорҳои энергетикӣ табиӣ ва имконоти мусоиди нақлиёти

коммуникатсионӣ аҳамияти муҳими геополитикӣ дошта, равандҳои мавҷудаи минтақа ба рушди бисёр кишварҳо ва тамоми минтақаҳо мусоидат менамояд.

Дар баробари ин, мехостам зикр намоям, ки дар шароити муосир давлатҳои Осиёи Марказӣ дар ҳалли мушкилоти муҳими марбут ба таҳкими амнияти минтақавӣ нақши муҳим мебозанд.

Холо Тоҷикистон ва тамоми минтақаи Осиёи Марказӣ бо мушкилоти ҷиддӣ рӯ ба рӯ мешаванд, ки ба амнияти онҳо таҳдид мекунад.

Расидан ба натиҷаҳои мусбӣ дар мубориза бар зидди ин таҳдидҳо ба амалҳои муштарак ва ҳамроҳшуда дар сатҳи минтақавӣ вобастагии зиёд дорад.

Бо каноатмандӣ зикр менамоям, ки вақтҳои охир дар минтақаи Осиёи Марказӣ талошҳои давлатҳо барои ҳамкории минтақавӣ кавитар мегардад.

Дурнамои наздикшаваи даруниминтақавӣ тавсеаи ҳамкорӣ дар асоси баробарҳуқуқӣ, эътимод, шарикӣ ва некӯҳамсоияро аз мо талаб мекунад.

Сиёсати Тоҷикистон дар ин самт ба зарурати таъсиси низоми самарабахши ҳамкории байнидавлатӣ бо мақсади таъмини суботи минтақавӣ ва рушди устувори иҷтимоиву иқтисодӣ асос меёбад.

Ман боварӣ дорам, ки Воҳӯрии машваратии сарони давлатҳои Осиёи Марказӣ, ки ба наздикӣ дар Остона доир шуд, чун майдони нави ба ҳам омадан омили тақвияти муносибатҳои байни кишварҳои минтақа дар татбиқи муштаракӣ барномаҳои нав ва лоиҳаҳои мебошад, ки ба манфиатҳои дарозмуддати ҳамаи давлатҳои минтақа ҷавобгӯ аст.

- Вақтҳои охир дар робита ба бесуботи ва бад шудани авзоъ дар Афғонистон ҳама

нигаронанд. Ба андешаи Шумо, чомеаи чахонӣ барои баркарорсозии сулҳу субот дар Афғонистон чӣ чорахоро бояд татбиқ намояд?

Рушди авзои харбӣ-сиёсӣ дар Афғонистон вақтҳои охир ба таври махсус изтиробангез аст.

Вазъ дар ин кишвари ҳамсоя дар оянда тамоюли бадтаршуданро дорад.

Дар робита ба ин, андешидани чораҳои муштаракро оид ба таъмини амнияти минтакавӣ ва субот, аз ҷумла барои мубориза бар зидди гардиши

Рушди вазъ дар Афғонистон тайи даҳсолаи охир нишон медиҳад, ки терроризм ва ифротгароиро наметавон танҳо бо усули харбӣ решакан кард.

Имрӯз бояд омилҳои иҷтимоӣ-иқтисодии мубориза бо ин зухуроти номатлуб дар мадди аввал бошанд.

Бидуни таъмини амният, рушди соҳаи иқтисодию иҷтимоии Афғонистон ва мутаносибан ҳалли масъалаҳои ҳамгироии минбаъдаи минтакавӣ, ки ҷавобгӯи манфиатҳои умумии моянд, имконнопазир аст.

Дар ин росто, ҳамкориҳои минтакавӣ унсури муҳими таҳкими субот дар Афғонистон ва минтака мебошад.

Тоҷикистон талошҳои чомеаи чахонӣ ва мардуми Афғонистонро барои ҳалли ҳамачонибаи мушкилоти ин кишвари дӯст дастгирӣ менамояд.

Дар доираи фаъолияти муштаракӣ чомеаи чахонӣ дар Афғонистон, Тоҷикистон минбаъд

низ сахми амалии худро, аз чумла ба рушди иҷтимоию иқтисодӣ дар ин кишвар мегузорад.

Ба ақидаи мо, раванди ваҳдати миллӣ дар ин кишвар танҳо дар сурати ҷараёни мунтазами сулхофаринӣ муваффақ мегардад.

- Аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои дастгирии Афғонистони ҳамсоҳ кадом кӯшишҳо анҷом дода мешаванд?

Назари ҷониби Тоҷикистон дар масъалаи барқарорсозии иҷтимоию иқтисодии Афғонистон дар санади ниҳии Конфронси ҳамкории иқтисодии минтақавӣ оид ба Афғонистон (RECCA) возех дарҷ шудааст.

Тоҷикистон имрӯз ба Афғонистон нерӯи барқ, масолеҳи сохтмонӣ, маҳсулоти кишоварзӣ, нуриҳои минералӣ ва маҳсулоти хӯрокворӣ содирот мекунад.

Дар ин замина, тавсия медиҳем, ба масъалаҳои таълиму тарбияи кадрҳои миллӣ, ки ҷузъи муҳими таъмини сулҳу ризоият ва рушди иқтисодии Афғонистон мебошанд, диққати махсус дода шавад.

Бо дарназардошти гуногунии аҳолии Афғонистон, фикр мекунам, мутобиқи Конститутсияи ин кишвар ҳукумат бояд манфиатҳои ҳамаи халқиятҳои ба инобат гирад.

Авҷи минбаъдаи низоъ дар Афғонистон ҳам барои ин кишвар ва ҳам барои минтақа оқибатҳои манфии дарозмӯҳлат дорад.

Аз ин рӯ, зарур мешуморем, ки барномаи стратегии маҷмӯан ва ҳамҷониба асоснокшудаи амалҳои муштарак барои расидан ба сулҳ ва ризоият дар Афғонистон мувофиқат карда шавад.

- Таманниёти Шумо ба тамошобинони телевизиони СММ.

Мулокоти мо бо шумо, аз нигоҳи ман, бо ду рӯйдоди муҳими байналмилалӣ рост омад: Чашни байналмилалии Наврӯз ва Рӯзи умумичахонии об.

Тавре дар боло зикр кардем, маҳз дар ин рӯзи таъриҳӣ чомаи чахонӣ татбики Дахсолаи нави байналмилалии амал «Об барои рушди устувор»-ро оғоз мекунад.

Дар робита ба ин, мехоҳам Шумо, хайати Шумо, кормандони сохторҳои СММ ва тамоми тамошобинонро бо чашни байналмилалии Наврӯз шодбош гуфта, саломатии бардавом, некӯаҳволӣ ва бурдборӣ таманно намоям.

Бо истифода аз фурсати муносиб, ба ҳамаи кишварҳои аъзо ва сохторҳои СММ барои мусоидат ба пешбурд ва татбики ташаббуси чахонии марбут ба об изхори миннатдорӣ менамоям.

<http://president.tj/node/17358>